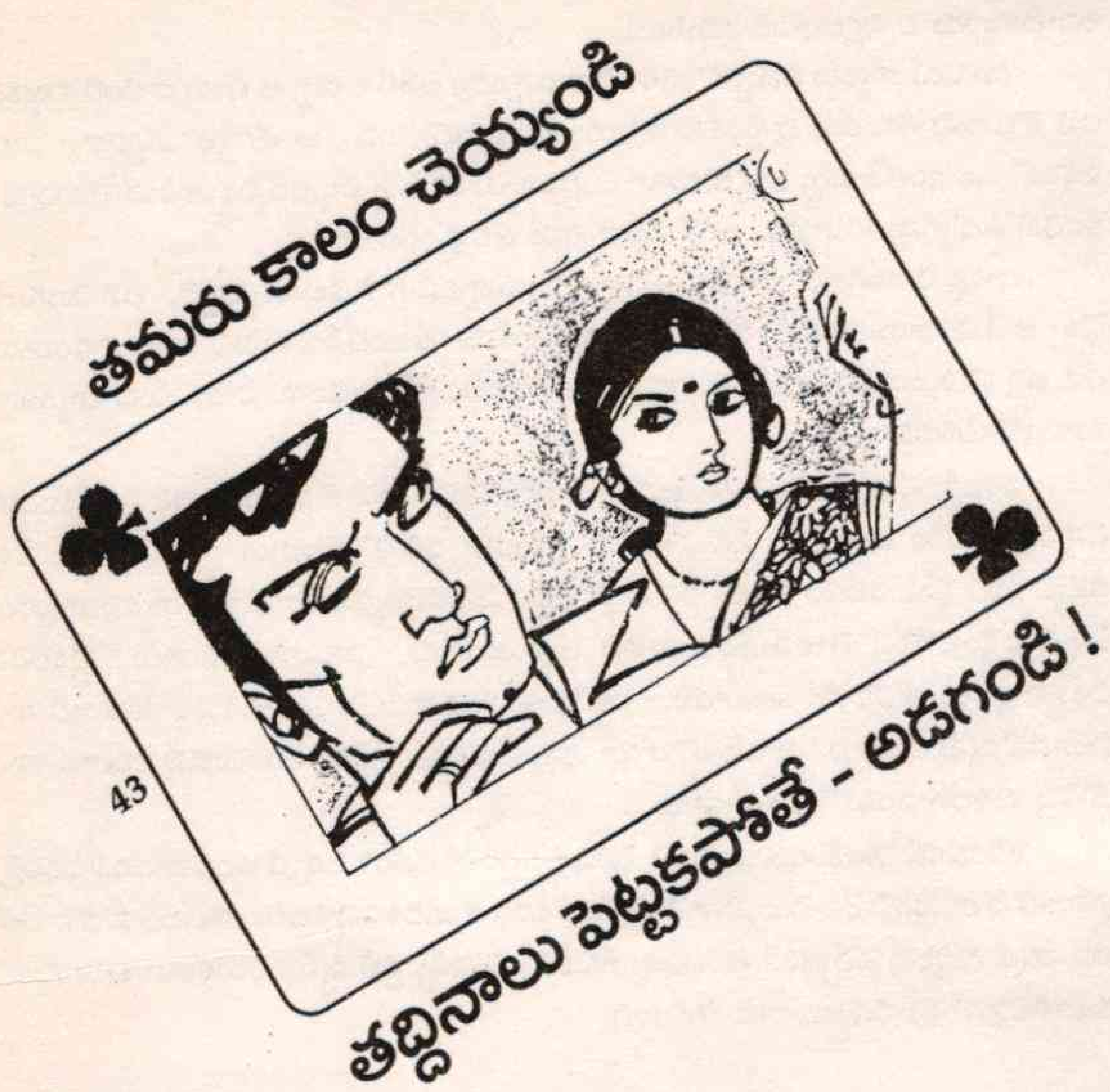

వెలుగేది, చీకటేది అనే ప్రశ్న ఏ గుడ్డివాళ్ళకోగాని రాదు, చూడగానే తెలిసిపోతుంది గనక. అంత సుళువుగా కొరకబడని ధర్మ సూక్ష్మాలు అనేకం ఉంటాయి మాయదారి లోకంలో. సదుపాయమేదో. తాడపాశమేదో ఓ పట్టాన తేలిచావదు. ఏదో చెందుతుందన్న ఆశతో కాక ఎప్పటికో అందకపోదన్న శ్వాసతోనే బతకవలసి వుంటుంది. గవర్నమెంటు సర్వీసులో అనుకోకుండా చొరబడ్డ శేఖరం క్రమంగా గ్రహించింది ఇదే.

ఇందు శేఖరం గవర్నమెంటు సర్వీసులో చేరడమే ఓ వింత. వయసు మళ్ళే కాలంలో పడుచుపిల్లతో పెళ్ళికుదిరినట్టు అతని నలభయ్యోయేట పనిచేస్తున్న ప్రైవేటు కంపెనీ ప్రభుత్వపరమైంది. ఈ అదృష్టానికి చంకలు గుద్దుకున్నన్నాళ్ళు పట్టలేదు, చతికిలపడక తప్పనూ లేదు. పెద్దగా దేన్నీ పట్టించుకుని అత్యాశకు పోయేరకం కాదు గనక, ఆ పాటి యీ పాటి కుదుపులకి శేఖరం చలించలేదు. అయితే ఈ పదేళ్ళ సర్వీసులోనూ అతన్ని అహోరాత్రాలు అల్లరిపెట్టిన అయిటమ్ ఒకటి లేకపోలేదు. లభించే దాన్ని లాభించేలా ఎలా లాలించుకోవాలో తెలీక

లబోదిబోమంది మొదట్లో ఆ అమాయకపు ప్రాణి.

ఆ ప్రసక్తి కూడా మొదటిసారి భార్యా ముఖంగానే ..... "అయ్యో ఏం మనిషమ్మా ఈయన' .... అంటూ తన మామూలు శ్రీకారంతో సదాలక్ష్మి మొదలెట్టింది.

.....పైవాటికి చేతులుచాచే చాకచక్యం లేకపోతే పోయె. న్యాయంగా మనకి రావలసిన వాటినే చేజేతులా వదులుకుంటారా ఎవరైనా! ఇంతకంటె గుడ్డెద్దు చేలోపడ్డం అంటే వేరే ఎక్కడైనా ఉంటుందా! అవ్వ! మీరు కూడా చీమకుట్టనట్టు ఊరుకుంటారేం అన్నయ్యా, ఆ అయోమయానికి అంటేటట్టు చెప్పక!

ఆ రోజునే ఆ విషయం ఎదురింటి కామాక్షమ్మగారి భర్తద్వారా ఇంజక్టు చెయ్యబడింది. ఇంతకీ అతనికది తెలియని విషయమేం కాదు. 'మెడికల్ రీ ఇంబర్స్‌మెంటు' అంటారు దాన్ని. "మీమీ రోగాలకి మందు ఖర్చు మీరు పెట్టుకోండి తర్వాత మేం అణాపైసలతో తీర్చేస్తాం. మీరు చెయ్యవలసిందంతా కొన్ని మందు ఖర్చుల రసీదులు జోడించి అప్లై చెయ్యడమే! అన్నంత సులువుగా కనిపిస్తుంది. ప్రభుత్వం ఉద్యోగస్థులకి కలగజేసిన ఆ వైద్య సదుపాయం. ఈ వెసులుబాటు గుర్తించి ప్రభుత్వేతర ఉద్యోగస్థులు "ఆహా వీరెంత 'మందు' భాగ్యులు!" అని అసూయచెందే అవకాశం కూడా లేకపోలేదు.' అదృష్టవశాత్తూ శేఖరం, సదాలక్ష్మి వారి ముగ్గురు పిల్లలూ ఎప్పుడూ జీర్ణున చీది ఎరగరు. ప్రభుత్వం వితంతు భరణం ప్రకటించింది కదా అని పుణ్య స్త్రీలంతా ముచ్చటపడి పతిహత్యలకి నడుంకట్టలేనట్టు, వైద్య సదుపాయం ఉంది కదా అని లేని రోగాలు ఎక్కడ తెచ్చుకోగలం!

ఆ మాటే శేఖరం పైకి అనడం కొంప ముంచింది. "అయ్యో ఏం మనిషమ్మా ఈయన .....' ' అంటూ సదాలక్ష్మి తాటి ప్రమాణాన ఎగిరింది.

".....రోగాలు లేని మనిషంటూ ఉంటారా అన్నయ్యా లోకంలో! పైకి దుక్కలా కనిపిస్తూ చాకిరీ చేస్తున్నంత కాలం ఆడది మొగాడికలాగే కనిపిస్తుంది! తాగేపాలు కల్తీ, పాలల్లో కలిపే నీళ్ళు కల్తీ నీరు కల్తీ, నీటిని శుద్ధిచేసే. క్లోరిన్ కల్తీ, గాలి కల్తీ, గాలిలో కొట్టే దోమలమందు కల్తీ. ఇలా చెప్పుకుపోతే అన్నిటాకల్తీ కనిపించే ఈ రోజుల్లో చెక్కు చెదరకుండా నిలబడ్డానికి మనిషనే శాల్తీ టేకుమాను అయినా అయిఉండాలి, కోట గోడయినా అయి ఉండాలి. అందునా మామూలు మధ్యతరగతి వాళ్ళకి ఆరోగ్యం ఏమిటి నాపిండాకూడు!"

ఆవిడ ఎంతసేపు అలావాగినా అవునూ కాదూ అనకుండా వూరికే ఉండిపోవడం అతనికి అలవాటే. అతని మౌనం చూసి మరింత పేట్రేగి పోడంకూడా సదాలక్ష్మికి పరిపాటే.

"చూశారా అన్నయ్యా, నేనెంత గొంతుక చించుకున్నా బెల్లంకొట్టిన రాయిలా నీళ్ళు నమలడం తప్ప వారి నోటంట ఒక్క మాటయినా వస్తుందేమో! ఆరు నెలలై నడుం నొప్పితో విలవిలలాడిపోతున్నాను. ఒక్క బిందెడు నీళ్ళు కొళాయిదగ్గిర పట్టి యింట్లోకి చేర్చడానికి కరేలుమని పోతోంది వెన్ను. పెద్ద మనిషయిందగ్గిర్నుంచి అమ్మాయికి నెల నెలా గండమే. పెద్దబ్బాయి సరేసరి, కర్మగాలి వాడికీ నా పోలికే వచ్చింది, పైకి తేలడు వెర్రినాగమ్మ. ఎదిగే వయసులో జబ్బుమీద జబ్బు వేసుకువస్తూ ఎలా ఉండాలంటారు, వేరుశెనక్కాయ లాగ యిలాగేనా? ఇక చంటి సంగతి చెబితే ....."

అయితే తను ఈ గవర్నమెంటు నౌకరీ చేపట్టిన ప్రతి కుటుంబ సభ్యుడూ తలోరోగమూసిద్ధం చేసుకున్నారన్నమాట. భేష్! ఆ వెగటు తలకెక్కి ఆ రాత్రి ఓ పట్టాన నిద్రపట్టలేదు, శేఖరానికి. పొద్దుట లేచేసరికి తలదిమ్ముగా బరువుగా తోచి 'ఓసారి డాక్టరు దగ్గిరకి వెళ్ళి కంప్లీట్ చెకప్ చేయించుకుంటే?' అనే ఆలోచన ఆచరణలో పెట్టేదాకా అతన్ని బతకనివ్వలేదు. తన చేతిలో పడ్డాక కేసు వదులుకుంటాడా వైద్యుడు!

నిప్పుకి చెదపట్టినట్టు ఇంటి యజమానే డాక్టరు దగ్గిరకి పరిగెత్తాడనే శుభవార్త విన్నాక ఇక సదాలక్ష్మికి పట్టపగ్గాలు లేకపోయాయి. అతను ఆపీసునుంచి అలా ఇల్లు చేరేసరికి ఇలా ఈవిడ ఎప్పుడెలా వెళ్ళిందో నాలుగు పాకెట్లతో సహా సైకిలు రిక్షామీద వచ్చి గుమ్మంలో దిగింది. ఆ పాకెట్లు విప్పి చూసేసరికి శేఖరానికి ఉన్న మతిపోయింది. అరడజను పెద్ద హార్లిక్సు సీసాలు, రెండు ఓ వల్టిన్ టిన్నులు, నాలుగు బోర్నవిటా డబ్బాలు, పెద్దసైజు విక్సు సీసాలు రెండు, మల్టీ విటమిన్ టాబ్లెట్సు వందేసి పేకెట్సు అయిదు ..... ఇలాతేలింది ఆ సరుకు.

"ఇవి కొన్నాక జీతపురాళ్ళు అంటూ ఏం మిగిలి ఉండవు గనక, నీకీనెల వంట బాధ ఏం ఉండదులే ... అయిదుగురం వీటినే తలోకాస్తా మింగి పడుందాం" అన్నాడు ఒళ్లుమండి.

"అయ్యో, ఏం మనిషమ్మా ఈయన అమ్మ పెట్టా పెట్టదు, అడుక్కు తినానివ్వదని అనుభవించే అవకాశం సర్కారు వారు కల్పించినా తను తేనూ లేరు. చచ్చిచెడీ నే వెళ్లి ఇంత కష్టపడి యిల్లు నింపితే గుమ్మంలో పెట్టి యిదేనా అనవలసినమాట!

'మందులషాపుకి నాలుగు చక్రాలు లేవు. లేపోతే ఓ తాడు కట్టి యీపాటికి ఏకంగా యింటికే యీడ్చుకొద్దువేమో!'

'అయ్యో రామా, వాళ్ళు తర్వాత డబ్బిస్తామన్నా మనం తెచ్చుకో కూడదట, వింటున్నారా అన్నయ్య!

'అన్నిటికీ డబ్బులిస్తే, అందులో యిలాంటి పోషక పదార్థాల ఖరీదుల్ని 'రీ ఇంబర్స్' చేస్తే గవర్నమెంటు ఎప్పుడో దివాళా తీసి ఉండును. అందులో మీ ఆడాళ్ళున్నారే వేలు చూపిస్తే మండ నాకే రకాలు. ఆపాటి ఆంక్ష పెట్టకపోతే కావలసిన సబ్బులూ సర్ఫులూ యింటికి చేరేసి ఈపాటికి వేరే సైడ్ బిజినెస్ పెట్టుకుని ఉండరూ!'

ఆ కోపంలో ఆడాళ్ళని అంతమాట అన్నందుకు శేఖరం ఆ తర్వాత్తర్వాత చాలా విచారించ వలసి వచ్చింది. ముఖ్యంగా ఈ 'మెడికల్ రీ ఎంబర్స్‌మెంట్' పేర ఎంత సైడ్ బిజినెస్ జరుగుతూందో, ఈ అవకతవక సిస్టమ్ ఎంతటి సిస్టమెటిక్ కరప్షన్‌కి దారి తీస్తోందో ఒక్కొక్కటిగా తెలుస్తున్న కొద్దీ అతన్లో ఆశ్చర్యమూ వివేకమూ పెరుగుతూ వచ్చాయి.

రోగాలన్నీ జరుగుబడి సంకటాలనీ, ఔషధసేవనం అనేది ఓ స్టేటస్ సింబల్ అనీ, డాక్టర్లందరూ ధనమదాంధులనీ ఒక్కముక్కలో కొట్టి పారెయ్యడం కంటే అన్యాయం ఉండదు. కాని ఓసారి అలవాటు పడితే పాన్, సిగరెట్, కాఫీ, టీ, కల్లూ బ్రాందీలలాగే రోజూ దేనికో దానికి రెండేసి మూడేసి రకాల మాత్రలు మింగడం మాత్రం నేటి ఆధునిక మానవుడికి మత్తు మందయి కూచుంది, అందులో వెంటనే అవనీ తర్వాత అవనీ కొంతైనా లాభిస్తుందనే 'రీ ఎంబర్స్‌మెంట్ వసతి' మనిషిని ఎన్ని వెర్రితలలైనా వేయిస్తుంది. ఇందులో తలమునకలై శేఖరం పొల్చుకున్నది. ఒకటే ఒకటి. నిజంగా

సొంత డబ్బు పెట్టి మందులు కొనుక్కున్న రోగికి ఒక్కడికి మినహా, తక్కిన ప్రతి ఒక్కరికీ ఇది లాభసాటి వ్యవహారమే మందులన్నీ 'రీ ఇంబర్స్‌బుల్', 'నాన్ రీ ఇంబర్స్‌బుల్' అనే రెండు భాగాలుగా విడదీసి రీ ఇంబర్స్‌బుల్ లిస్టని తయారుచేసి ఉంచుతుంది ప్రభుత్వం. కొన్నిరకాల మెడికల్ డెసిషన్స్‌ని బట్టి ఈ జాబితాకి అప్పుడప్పుడు చేర్పులూ మార్పులూ కూడా ఉంటాయి. వీటి సైక్లోస్టయిల్డు కాపీలు ప్రతి ఆఫీసులోనూ ఉండాలని రూలు. కాని తక్కిన అన్ని ముఖ్య ప్రభుత్వ పత్రాలలో లాగే ఇవీ సామాన్యులకి అంతగా అందుబాటులో ఉండవు. రోగి అయిన ప్రభుత్వోద్యోగికి. సాధారణంగా తనకి డాక్టరు ప్రిస్క్రైబ్ చేసిన మందు కొనుక్కుని వెంటనే వేసుకుని తగ్గించుకోవాలని ఉంటుంది గాని 'ఆ ఫలానా మందు తిరిగిరాబట్టుకునే మందుల జాబితాలో ఉందో లేదో చూసుకుని మరీ' మందుల షాపుకి పరిగెత్తాలని ఉండదు. మాట వరసకి ఓ డాక్టరు గారు సదాలక్ష్మి బలానికని రాసిచ్చిన "ఎక్స్‌కార్‌బెక్స్" అనే మందు మూడు నెలలపాటు రోజుకి ఆరుమాత్రల చొప్పున ఆయన సలహా మీదే ఉపయోగించాడు. తీరా మందుల బిల్లుకి పెడితే అనుమతించబడిన జాబితాలో ఆ మందులేదని తెలిసి, రుజావుతో సహా అయి, బిల్లు పాసవ కుండా వెనక్కొచ్చింది! ఎవిల్, కోసావిల్ లాంటివి ఎందుకు చెల్లవో సామాన్యులకు అందని సత్యాలు.

'ముక్కుకు సూటిగా పోయేవాళ్ళకి చిక్కులు తప్పవు. టిక్కెట్టు కొని రైలెక్కుతారు చూడండి. పాపం అలాంటి అమాయకులకు ఎన్ని ఇబ్బందులో! ఇదెలా సాల్వ్ చెయ్యాలో నేచెప్తారండి బావగారూ!' అని పిలిచాడు ఓనాడు, సదాలక్ష్మి "చూడండి అన్నయ్యా" అని ఎప్పుడూ ఉదహరించే కామాక్షి మొగుడు. భర్త ఏ సర్వీసులోనో ఉండడం కామాక్షి పేకాటకీ తిరుగుళ్ళకీ కుదరదు. ఆయన సాధారణంగా యింట్లో కుకింగ్ సర్వీస్‌లోనే గడుపుతాడు. ఎక్కడే ఎలా ఉంటేనేం ఆయనకి తెలీని భోగట్టా ఉండదు ఈ భూలోకంలో.

"చూడండి డాక్టర్ త్రిశూల్ గారు మీ కెప్పుడూ ఏ కాగితం మీద మందుల పేర్లూ అవీ రాసిస్తున్నారో గమనించారా?

"పెద్ద గమనించ డానికే ముంది, "విక్టర్ ఫార్మసీ, మెయిన్‌రోడ్, ఇక్కడ అన్ని ఇంగ్లీషు మందులు సరసమైన ధరలకు లభించును" అదేనా?

"మరి ఎప్పుడు విక్టర్ ఫార్మసీలోనే కొంటున్నారా?"

"ఎక్కడ వీలైతే అక్కడ"

"అదే తప్పు. ఒకేమాట, ఒకే బాణం. ఒకే భార్య అనేది ఆనాటి నీతి. ఒకే డాక్టరు, ఒకే మందు, ఒకే మందుల షాపు అనేది (ఖర్చు పెట్టింది ఓ వంతైనా కళ్ల చూడ్డానికి) ఈనాటి దగ్గిర దారి ఓకే?

శేఖరం తెల్లబోయి చూస్తూంటే కామాక్షి మొగుడు అసలు విషయం చెప్పాడు. డాక్టరు చూపించిన చోటికే పేషెంటు వెడితే మందుల షాపువాడికి అతని 'శీలం' మీద గురికుదిరి, అదనపు గౌరవం కలుగుతుందట. చెల్లని మందులేవో వాళ్ళకి అనుభవైక వేద్యమే గనక ఆ ఖరీదుకి సరిపోయే అనుమతించబడిన మందుల పేర్లు మనకిచ్చే బిల్లులో ఫిరాయిస్తారట. కొన్నవాడికి నష్టముండదట.

"కొనని మందుల్ని చేరిస్తే చూస్తూ ఊరుకోడం అన్యాయం కాదూ. అమ్మడు కాని మందుల్నిఏ బిల్లులోనో చేర్చినట్టు చూపితే తరవాత తణికీలో ఆ మందుల లెక్క తక్కువై ఆడిట్‌వాళ్ళు ఆ

షాపు వాళ్ళని పట్టుకోరూ?"

కామాక్షి మొగుడు ఆ సందేహాలు విని మొదట ఇల్లెగిరి పోయేటట్లు నవ్వి "ప్రైవేటు కంపెనీలో ఎక్కడో మీమటుకు మీరు లెక్కలు రాసుకుంటూ ఉండే వాళ్ళు. మిమ్మల్ని విధి యిలా తీసుకొచ్చి వీధిని పడేసింది బావగారూ ఇంతకీ మీ లాంటి అమాయకులు దొరకడం మా చెల్లెలి దురదృష్టం" అని కళ్ళ నీళ్ళు తుడుచుకున్నాడు.

అమాయకులు కూడా బతకాలి గనక ఈ మాయదారి వ్యవస్థలో వాళ్ళుకూడా క్రమంగా మాయ ఒంటబట్టించుకోక తప్పదు. శేఖరం చేసిందీ అదే డాక్టరు చెప్పిన ఏ మందు అయినా సరే, అది రీ ఎంబర్సబుల్ మెడిసిన్స్ లిస్టులో లేకపోతే ఆ ఖరీదుకి సరిపడే చెల్లిన మందుల్ని చేర్చి విక్టర్ ఫార్మసీ వాళ్ళు. అతనికి బిల్లు ఇస్తున్నారు. అయితే ఖర్చుపెట్టినదేదో బిల్లు వెరిఫైచేసి డబ్బు అప్పటికప్పుడు యిస్తే సర్కారు వారి గొప్పదనం నలుగురికీ ఎలా తెలుస్తుంది? ఇంతకీ మందులు కొన్న ఆ రసీదు మీద "దీన్ని నేనే చెల్లించానండోయ్" అని గవర్నమెంటు సర్వెంటు సంతకం చెయ్యాలి. "అవును సుమీ ఈ పీనుగ యివి పుచ్చుకున్న మాట నిజమే" అన్నట్టు డాక్టరు దానిని సర్టిఫై చేయాలి. ఇన్ని ఇముడ్చుకున్న ఆ మందుల రసీదు వైశాల్యం ఎంతని! రోజుకి వేలు కాజేసే మందులకామందుల కరువంతా ఆ రసీదుల సంకుచితత్వం లోనే బయట పడుతుంది. మహా అయితే సిగరెట్టు పెట్టె అంత ఉంటుంది! ఎడా పెడా అన్ని సంతకాలూ, మొహరులూ, దాని మొహం మీదే!

అక్కడితో అయితే ఘనతవహించిన ప్రభుత్వం ఎలా అవుతుంది? "ఎసెన్సిషియల్ సర్టిఫికెటేట్" అని ఒక ఫారమ్ ఉంటుంది. ఆ ఫారం కాపీలు కూడా ఏ ఆఫీసులోనూ అంతగా అందరికీ అందుబాటులో ఉండవు. ఒక్కొక్క మందుల బిల్లుకి రెండేసి చొప్పున ఆ ఫారాలు నింపి జోడించాలి. ఎవరి వైద్యం? దేనికి? ఎప్పట్నుంచి ఎప్పటివరకు? ఎక్కడ జరిగింది వైద్యం? కొన్న మందులు ఏవి, మాత్రలా కాప్సూల్సా ఇంజక్షన్సా? ఎన్ని? ఎంత ఖరీదు? ఇలాంటి లక్ష యక్ష ప్రశ్నలకి విసుక్కోకుండా, తప్పులు రాకుండా, రెండింటిలోనూ పూర్తిచేసి డాక్టరుచేత సంతకం పెట్టించుకోవాలి. బిల్లు మీద కాక ఈ ఫారాల మీద కూడా "నేను నేనే సుమా'! అని ఉద్యోగి సంతకం 'ఎవరో అనుకున్నాను, ఔరా! వీడు వీడే సుమా!' అన్నట్టు గవర్నమెంటువారి గుర్తింపు పొందిన డాక్టరు చేత ఎటెస్టు చేయించుకుంటే రాతకోతలు పూర్తయినట్టు.

తప్పు తప్పు! కోత పూర్తయితేగాని రాతకోతలు పూర్తయినట్టు కాదని, డాక్టర్, త్రిశూల్ దగ్గరికి ఎసెన్షియాలిటీ ఫారాలు తీసికెళ్ళినప్పుడే గ్రహించాడు శేఖరం. కత్తికోత 'కస్సు' మని ఎంత స్ట్రెయిట్‌గా శరీరంలోకి దిగుతుందో డాక్టరుగారి నోటిమాటా అలాగే 'బాగుందండి శేఖరంగారూ, అన్నీ సవ్యంగా చేశారు కాబట్టి ఈ బిల్లు మొత్తం మూడొందలూ మీ చేతిలో పడతాయి. ఇన్ని సంతకాల కూలీ చేయించారు నా చేత. ప్రైవేటు ప్రాక్టీసు చేసే మాకు మీలా నెలా అయేసరికి ఇంతని చేతిలో పడదు. ఇలాంటివే మాకు దక్కుడు. నా కూలి డబ్బులు ఇచ్చేసి మీ కాగితాలు పట్టుకుపోండి'.

తెల్లబోయాడు శేఖరం. ఏమనాలో తోచలేదు. త్రిశూల్ చెప్పేడు తనే.

'డాక్టరు ఫీజు యిచ్చానంటారేమో! అవి నా వైద్యానికి ఇవో? ఇవి నైవేద్యానికి. మీ

ఎదురింటాయన చెప్పే ఉండాలే. నూటికి ఇరవై పుచ్చుకుంటాను నేను. అరవై రూపాయలు యిచ్చి పట్టికెళ్ళండి. చేతిలో మందుల డబ్బు పడ్డాక వీళ్ళకీ వాళ్ళకీ పంచడానికి మీ మనసొప్పదు. ఇప్పుడే ఇచ్చేసి మనసు రాయి చేసేసుకుంటే ముందు ముందు మీకే సుఖం'

అరవై చేతిలో పెట్టి సంతకాలైన ఆ కాగితాలు ఆప్యాయంగా ఆస్తిలా అందుకొని ఆఫీసు గుమాస్తాకి ఆరోజే అందించాడు శేఖరం 'బాబ్బాబు మీరూ పిల్లలు గలవాళ్ళు. ఆలశ్యం అవనియ్యక వెంటనే పుటప్ చేయించండి' అనే అభ్యర్దనతో 'మీ కంటె ముందు యిచ్చిన వాళ్ళు ఎంతోమంది ఉన్నారు శేఖరం బాబూ! కాయితాల క్రమం మారాలంటే అందజేసిన రూపాయి కాయితాల సంఖ్య బట్టి ఉంటుంది. నాదంతా పద్ధతి మరి.

అని కళ్ళజోడు తీసి కిచకిచ నవ్వితే అది విసిరేసి ఆగుడ్లు పేకెయ్యాలని అప్పటికి అనిపించినా శేఖరం చేసింది ఆయనకీ నలభై యివ్వడమే.

ఇన్నయినా హెడ్డాఫీసరు సంతకం చేస్తేగాని ఆ కాగితాలు ప్రాణం పోసుకోవు ఆయన మూడ్ కనిపెట్టి వెనక్కి తిరిగి రాకుండా అన్ని సంతకాలూ చేయించడం హెడ్ ప్యూన్ పని. అక్కణ్ణుంచి అవి ట్రెజరీ చేరాలి. పరిశీలన జరిపి అవి పాస్ అవడానికి అనుకూలమే అని తత్సంబంధ గుమాస్తా పుటప్ చెయ్యాలి.

ఆఫీసరు అలాగే అంటే అవి స్టేటుబ్యాంకుకి వెళ్ళి కేష్ రూపం దాల్చి వస్తాయి. వీటన్నిటికీ మరో ఏభై తరుగు!

వెలకట్టలేని తన వేతనా యాతనా మినహాయిస్తే, డాక్టరు కిచ్చిన ఫీజు అందులో చేర్చకపోతే, తన చేతుల్తో తను మందులకని ఖర్చుపెట్టుకున్న మూడొందలూ ఆర్నెల్ల తర్వాత తిరిగొచ్చింది సగానికి సగమూ!

అమాయకులైన చాలామంది గవర్నమెంటు ఉద్యోగులు హ్రాద్రోగులుగా మారడానికి ఈ మెడికల్ బిల్సే కారణమేమో! ఒక్క అనుభవంతోనే పూర్తి జ్ఞానం వచ్చేసింది శేఖరానికి.

మరో ఆరునెలలకి కామాక్షి మొగుడుకే సలహా చెప్పేటంతగా పండిపోయాడు శేఖరం.

ప్రజలూ ప్రభుత్వమూ గుర్తించేది దేన్ని? అంతెందుకు పెళ్ళాం పిల్లలు గౌరవించేది దేన్ని? తన మంచినికాదు, పరువునికాదు ఎలా చేస్తేనేం. తను ఇంటికి తెచ్చే సంచీ బరువుని బట్టి.

ఎదిగిపోయిన శేఖరానికి కూడా తనని కుదిపివేసే విషాద సంఘటన ఒకటి అప్పుడప్పుడు గుర్తు వస్తుంది.

ఆయన దుక్కలా ఉన్నవాళ్ళూ తండ్రి ఫించెను డబ్బులు అనుభవించిన అన్నయ్య మంచాన పడిపోయిన తండ్రిని తన దగ్గిర దిగబెట్టేశాడు. మూడు నెలలు మల మూత్రాలు ఎత్తి సేవచేసాడు. శేఖరం. చచ్చిపోయాక ఎంతో ఘనంగా శ్రాద్ధ కర్మలు నిర్వర్తించారు. అన్నయ్యకి తన సేవ కనపడలేదు. అన్నయ్యనే పొగిడారు అందరూ ఎంతో ఘనంగా.

నలుగుర్నీ మెప్పించాలంటే నిజాన్ని నిద్రబుచ్చడం తప్పనిసరి.

కాలకూటంతో కాలక్షేపం చెయ్యాలంటే చేదుమింగడం తప్పించుకోలేని ఉరి!

(జ్యోతి మాస పత్రిక, జూన్ '85)